

Φαίδων Πατρικαλάκις († 14/11/2017): Η Βυζαντινή ζωγραφική περικλείει μέσα της όλα τα μοντέρνα κινήματα (Στέλιος Κούκος)

[/ Πεμπτούσια](#)

Συνέντευξη στον Στέλιο Κούκο η οποία δημοσιεύτηκε σε αφιέρωμα για τον Θεοφάνη τον Κρη, στο πολιτιστικό ένθετο "Πανσέληνος" (τεύχος 68), της εφημερίδας "Μακεδονία της Κυριακής". Ο εικαστικός, σκηνογράφος, λογοτέχνης και συγγραφέας Φαίδων Πατρικαλάκις γεννήθηκε στη Δράμα το 1935 και κοιμήθηκε την Τρίτη 14 Νοεμβρίου 2017 στην ίδια πόλη, όπου επέστρεψε πρόσφατα από την Αθήνα. Η ζωή ήταν ιδιαίτερα δημιουργική και πλούσια σε έργο. Ο Θεός να τον αναπαύσει.

Ο κ. Φαίδων Πατρικαλάκις ήταν ζωγράφος, σκηνογράφος και συγγραφέας πολλών βιβλίων. Ανάμεσα σ' αυτά «Η πορεία και το όραμα της βυζαντινής ζωγραφικής» 1995 και «Τα μεγάλα χρώματα, Μυθιστορηματική βιογραφία του Θεοφάνους του Κρητός» 1998. Και τα δύο βιβλία εκδόθηκαν από τις εκδόσεις «Παρουσία».

Πηγή: www.thepressroom.gr

Πόσο πιστεύετε ότι η Κρητική τεχνοτροπία επηρέασε την νεοελληνική ζωγραφική;

Πάρα πολύ, κυρίως όσον αφορά το χρώμα, γιατί τα θέματα είναι θρησκευτικά και η θρησκευτική απήχηση είχε λιγότερη ανταπόκριση στην κοσμική ζωγραφική. Ενώ το χρώμα βέβαια είναι πολύ ανοιχτό και πάρα πολύ σύγχρονο.

Αναφέρεστε φυσικά και στις άλλες τεχνοτροπίες Μακεδονική κτλ.

Ναι, βεβαίως.

Ποια είναι τα σύγχρονα στοιχεία που διακρίνετε στην αγιογραφία;

Μπορεί κάποιος να πάρει πολλά στοιχεία απ' αυτή τη ζωγραφική, γιατί περικλείει μέσα της όλα τα μοντέρνα κινήματα. Δηλαδή τον σουρεαλισμό, τον εξπρεσιονισμό, τον εμπρεσιονισμό και ήδη αυτά είναι πάρα πολλά. Επίσης πρέπει να αναφέρουμε και τον κυβισμό, διότι όταν βλέπουμε τα ρούχα, τις πτυχές όλη την αντιμετώπιση των τοπίων στα οποία κυριαρχεί μία εντελώς γραμμική και γεωμετρική σχέση, όλα αυτά αναφέρονται στον κυβισμό. Νομίζω ότι ήταν φοβερά πρωτοπόρα και άνοιξε πάρα πολλούς δρόμους. Δυστυχώς οι Δυτικοί δεν θέλουν να δουν τη βυζαντινή ζωγραφική μ' αυτή τη ματιά γιατί δεν τους ενδιαφέρει και δεν τους συμφέρει κιόλας. Κάποτε όμως σίγουρα, γιατί υπάρχουν πολλά φωτισμένα πρόσωπα στην

Ευρώπη, πιστεύω πως θα δώσουνε ακριβώς το στίγμα της ζωγραφικής αυτής σε αναφορά με τη σύγχρονη ζωγραφική και τα κινήματα που αναφέραμε πιο πάνω και ιδιαίτερα και κυρίως τον εξπρεσιονισμό γιατί η βυζαντινή ζωγραφική είναι καθαρά εξπρεσιονιστική ζωγραφική.

Και στον Θεοφάνη πώς «φτάσατε»;

Επειδή έχω γράψει πάρα πολλά βιβλία, ήθελα να γράψω κι ένα βιβλίο που να αφορά τη βυζαντινή ζωγραφική επειδή είμαι και ο ίδιος ζωγράφος. Με ενδιέφερε πάρα πολύ κάποιος ζωγράφος της εποχής αυτής, αλλά δυστυχώς δεν είχα καθόλου στοιχεία και επέλεξα τον Θεοφάνη που γι' αυτόν είχα περισσότερα από άλλους. Ήθελα να γράψω για παράδειγμα για τον Κατελάνο, αλλά δεν υπάρχει τίποτα. Και βέβαια για τον συγκεκριμένο αγιογράφο επινόησα και πάρα πολλά άλλα πράγματα προσπαθώντας πάντα να μείνω κοντά στα στοιχεία που είχα. Μετά την «Πορεία και το όραμα της βυζαντινής ζωγραφικής», που κατά κάποιον τρόπο είναι ένα ιστορικό βιβλίο, έγραψα «Τα μεγάλα χρώματα» για τον Θεοφάνη. Αν δεν είχα γράψει το πρώτο δεν θα μπορούσα να συνεχίσω με τον Κρητικό ζωγράφο. Ο Θεοφάνης είναι μια ιστορική φωνή κι αν δεν ξέρει κάποιος την ιστορία κι όλη την πλοκή, όπως και την διαδικασία της βυζαντινής ιστορίας, είναι αδύνατον να καταπιαστεί μ' αυτό το τεράστιο θέμα. Για τον σκοπό αυτό είχα στην διάθεσή μου τις φορητές εικόνες, είχα τις τοιχογραφίες, την ζωή των μοναχών, την τεχνική των εικόνων, τις παλιότερες επιρροές, τις καινούργιες επιρροές από Ιταλία, όπως αναφορές σε χαλκογραφίες που ερχόντουσαν στην Ελλάδα και τα διάφορα βιβλία ξένων ζωγράφων που επηρέασαν πάρα πολύ τη βυζαντινή ζωγραφική. Όλα αυτά ήταν ένα σύνολο.

[Συνεχίζεται]